

Programma Ruimte

Inleiding Programma Ruimte

Inleiding

De opgaven voor het programma ruimte liggen op verschillende gebieden: Openbare Orde en Veiligheid, Openbare Ruimte en Verkeer, Duurzaamheid en Bouwen, Vastgoed en VTH. Alle thema's zijn volop in ontwikkeling door veranderende wetgeving en maatschappelijke ontwikkelingen. Er is veel gebeurd en gerealiseerd.

Klimaatthema's (energietransitie, klimaatadaptatie en transitie naar een circulaire economie), de invoering Omgevingswet en andere onderwerpen hebben impact op inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en ook voor onze eigen organisatie. Ook de integraliteit, de samenhang tussen de onderwerpen wordt steeds belangrijker en complexer. Hierdoor worden de onderwerpen participatie en communicatie steeds belangrijker.

De invoering van de Omgevingswet is in 2022 weer uitgesteld en treedt naar verwachting begin 2024 in werking. De werkzaamheden voor de invoering van de Omgevingswet zijn in volle gang. De Omgevingsvisie 1.0 is in de gemeenteraad vastgesteld en vormt de strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. Afgelopen jaar is gewerkt aan de werking van de Omgevingswet en de impact op de werkwijze binnen de organisatie. Ook is een start gemaakt met het Omgevingsplan Twenterand.

Onze ambities voor klimaat en duurzaamheid zijn in de Agenda Duurzaamheid vastgelegd. Deze ambities leidden er toe dat we samen met inwoners, ondernemers en tal van maatschappelijke partners flink de schouders eronder moeten zetten. De gemeente heeft vanuit de rijksoverheid een regierol bij de uitfasering van het gebruik van aardgas (warmtetransitie) gekregen net als in regionaal verband bij de lokale opwek van duurzame elektriciteit. Eveneens werkten we aan de (op)laadinfrastructuur en hebben aandacht besteed aan klimaatneutraal inkopen en duurzaam aanbesteden. Dit alles heeft ruimtelijk consequenties die in het Omgevingsbeleid een plek moeten krijgen.

Het thema wonen is enorm in ontwikkeling. Er komt nieuwe wetgeving op de gemeente af, het rijk heeft een enorme groeiambitie en de woningmarkt blijft onder druk staan. Met de Woonvisie als basis zetten we in op het ontwikkelen van inbreidingslocaties en zoeken we naar uitbreidingslocaties voor wonen en werken. Ook willen we een regionale rol vervullen. Twenterand staat voor een woningbouwopgave. Er is grond aangekocht in Vriezenveen Noord en er is een start gemaakt met de gebiedsontwikkeling Vriezenveen Zuid.

Om de verschillende doelgroepen op de woningmarkt goed te helpen is het nodig de juiste kwaliteit woningen te bouwen en doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. Starters zijn op zoek naar betaalbare woningen en het toenemend aantal ouderen zoekt een woning waarin ze lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Ook zijn er specifieke doelgroepen, zoals woonwagengedwongen, met eigen woonwensen.

In de kernen zijn weer nieuwe woningen gebouwd en op verschillende locaties zijn kavels uitgegeven. Ook was er grote belangstelling voor de kavels op het bedrijventerrein Oosterweilanden.

Een onderwerp met een enorme impact voor bewoners, ook in 2022 is de problematiek rondom het Kanaal Almelo – de Haandrik. Vanwege schade aan hun panden en de nog onzekere situatie m.b.t. de schadeafhandeling leven veel gedupeerde bewoners langs het kanaal Almelo - de Haandrik in grote zorgen en onzekerheden.

Op het gebied van openbare orde en veiligheid blijven we werken aan een veilig Twenterand. Dit doen we door overlast en criminaliteit te verminderen en fysieke onveiligheid te voorkomen en aan te pakken. Eind 2021 is het Integraal Veiligheidsbeleid voor de periode 2022-2025 vastgesteld waarin onder andere de thema's ondermijning en zorg, jeugd en veiligheid een prominente plek hebben gekregen. In 2022 is gestart met de uitvoering van verschillende onderdelen uit dit plan.

De oorlog in de Oekraïne heeft veel tijd en inzet gevraagd van verschillende collega's. Opvang van mensen uit het oorlogsgebied, regelingen van (tijdelijke) huisvesting etc., verlenen van vergunningen etc. De oorlog heeft ook gevolgen voor beschikbaarheid en de prijzen van grondstoffen. Door de oorlog in Oekraïne stijgen de prijzen. Ook zijn hierdoor materialen beperkt beschikbaar.

Een aantal ambities zijn deels of niet gehaald door capaciteitstekort. De arbeidsmarkt is krap. Het is moeilijk om vacatures te vervullen. Dit blijft ook zo in 2023 en kan er voor zorgen dat we onze ambities moeten bijstellen.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Openbare orde en veiligheid | 2022

Inhoudelijk perspectief

Overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit ontstaan daar waar de gelegenheid zich voordoet. Twenterand is nog steeds een leefbare en veilige gemeente te noemen. Er wordt integraal gewerkt aan het voorkomen en tegenaan van overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit. Verder is het noodzakelijk om te blijven investeren in bovenlokale samenwerking. Dit doen we op het gebied van openbare orde en veiligheid vooral samen met de gemeente Almelo. Onveiligheid en (georganiseerde) criminaliteit stopt tenslotte niet bij de gemeentegrens.

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand is een veilige gemeente

Doel: Er is minder overlast

Doel: Er is minder criminaliteit

Doel: Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Aanpak van alcoholgebruik door minderjarigen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- **Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid 2022-2025**

Omschrijving

Met de vaststelling van het nieuwe beleidsplan is door de raad goedkeuring gegeven voor een verhoging van het werkbudget van 18.000 naar 35.000 euro per jaar. Bij de vaststelling van de begroting 2023 in 2022 is de structurele verhoging van het werkbudget vastgelegd. Naast dit bedrag is er voor professionele mediation structureel een bedrag van 35.000 euro beschikbaar. De doelenboom Openbare orde en Veiligheid is in de begroting van 2023 aangepast op de speerpunten die zijn vastgelegd in het nieuwe beleid.

Per 1 januari 2022 zijn we als gemeente Twenterand aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem. In 2022 zijn er 16 meldingen binnen gekomen waarvan het grootste deel betrekking had op drugscriminaliteit. Op het gebied van de bestuurlijke aanpak van (criminele) ondermijning is in 2022 onder andere ingezet op het uitvoeren van integrale controles samen met partners zoals de Douane en de Sociale Recherche Twente. Daarnaast is er een bewustwordingscampagne voor Ondermijning in het buitengebied uitgevoerd en hebben is als startpunt voor de implementatie van de Wet Bibob een training georganiseerd voor een groep van ca. 20 medewerkers die in hun werk met de wet te maken (gaan) hebben. De jaarlijkse terugkerende projecten zoals het behoud van het Keurmerk Veilig Ondernemen en het aanbieden van gratis inbraakpreventieadviezen liepen door. Verder had uiteraard de afronding van de coronacrisis, de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne, de boerenprotesten en het WK voetbal onze aandacht. De incidentele kosten in 2022 bestonden onder andere uit de inzet van cameratoezicht in Vroomshoop tijdens het WK voetbal en de inhuur van juridische expertise op enkele dossiers. Er zijn in 2022 25 mediation trajecten gestart.

Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Aanpak woninginbraken						
Woninginbraken	27	20	30	40	45	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	53	42	34	52	46	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit						
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	1	0	0	0	3	
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH						
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0	0	0		eigen gegevens
Aantal controles A/B-evenementen	23	11	2	36		eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	1	1	1	2		eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	19	4	12	16		eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	0	0	0	1		eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	231	270	240	113		eigen gegevens

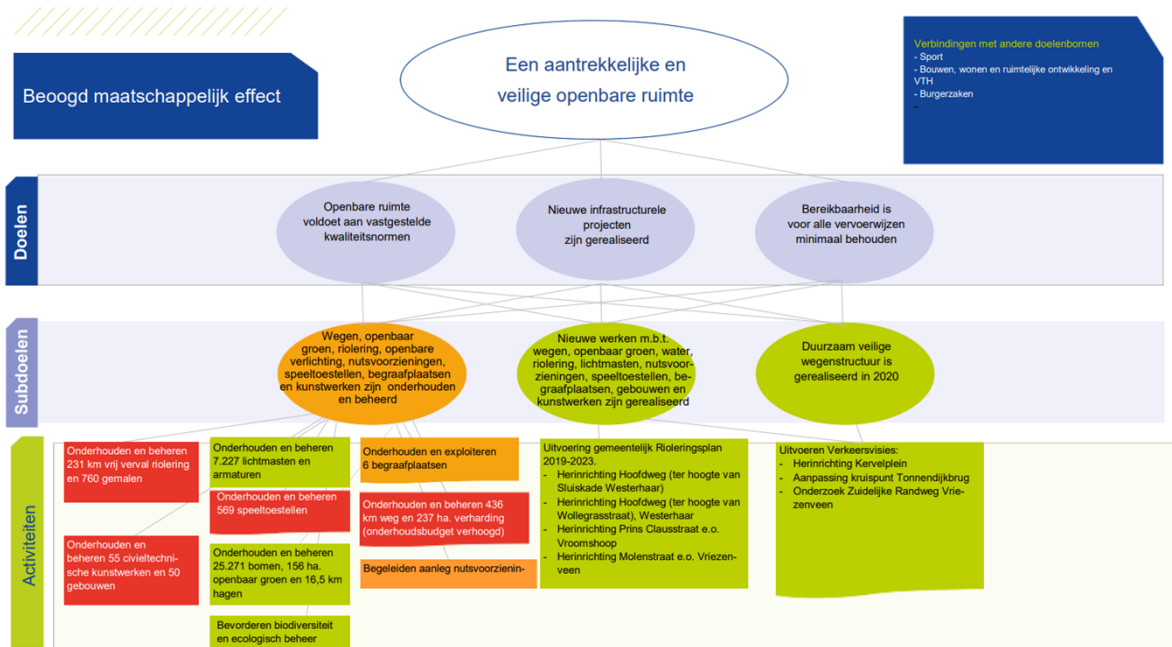
* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Openbare Ruimte en Verkeer | 2022

Inhoudelijk perspectief

In september 2021 is de Aanpak Klimaatadaptatie vastgesteld op basis waarvan maatregelen worden uitgevoerd. Er is in 2022 fors ingezet op communicatie over klimaatadaptatie om meer bekendheid te geven aan dit onderwerp en inwoners en bedrijven te informeren over wat zij zelf kunnen doen om overlast tegen te gaan. Verder is gecommuniceerd over de maatregelen en acties, die overheden nemen op dit gebied.

In 2022 werkten we verder aan het oplossen van verkeersknelpunten. We bevorderden daarmee de verkeersveiligheid en een vlotte en soepele afwikkeling van het verkeer. Dat doen we op basis van de vastgestelde verkeersvisies per kern en de geprioriteerde maatregelenlijst.

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte

Doel: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

Doel: Nieuwe infrastructurele werken zijn gerealiseerd

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Doel: Bereikbaarheid is voor alle vervoerswijzen minimaal behouden

Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in regionaal verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken zijn onderhouden en beheerd

De wegen, het openbaar groen, de riolering, de lichtmasten, speelterreinen zijn deugdelijk onderhouden.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Onderhouden en beheren 7.227 lichtmasten en armaturen

Omschrijving

Er heeft een aanbesteding plaatsgevonden, die heeft geresulteerd in een overeenkomst met een bedrijf, dat de afhandeling van de (schade)meldingen voor haar rekening neemt. Eén en ander past binnen de ophoging van het budget.

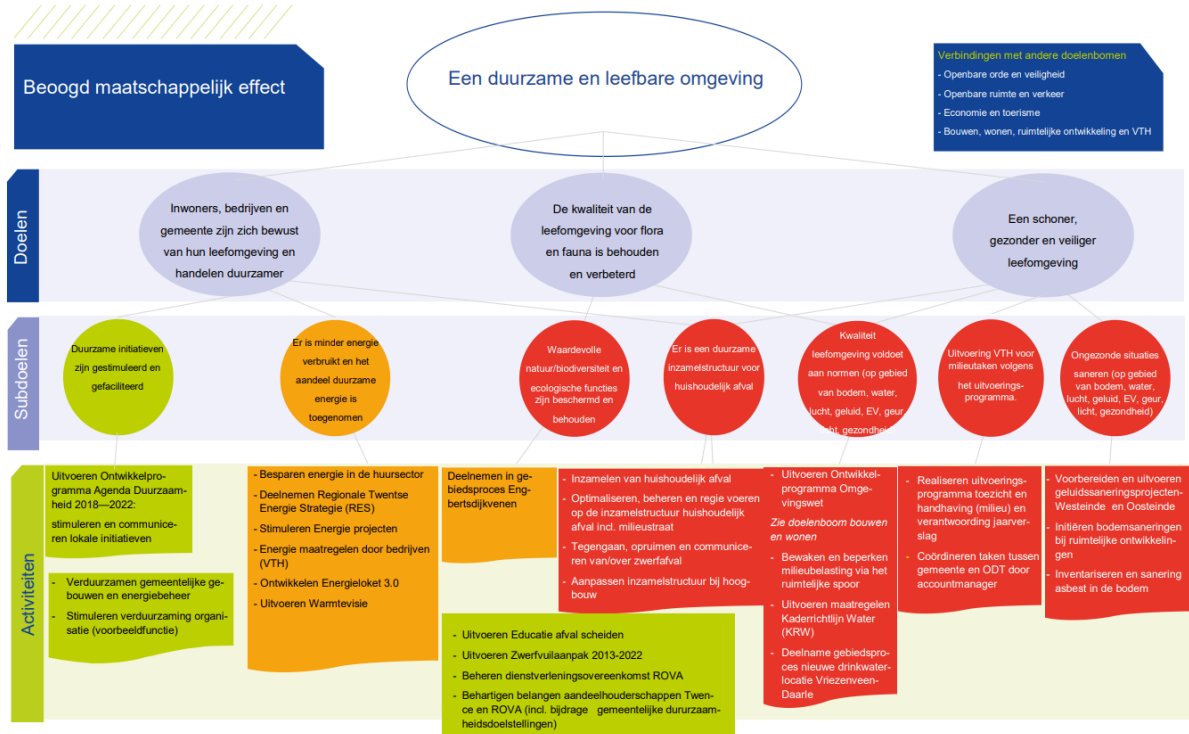
Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Metingen verkeer						
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	1	1	3	1	2	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden	41	30	35	30	25	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen	146	135	131	133	186	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Duurzaamheid, milieu en VTH | 2022

Inhoudelijk perspectief

Agenda Duurzaam Twenterand - In de periode 2018-2022 vormde de Agenda duurzaam Twenterand de basis voor de gemeentelijke inzet op de onderwerpen energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie. Daarin stonden de lange termijn doelen en ambities, waaraan we werken samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. In 2022 is voor de eerste keer de opbrengst van het Zonnepark Oosterweilanden via de duurzaamheidssubsidie Twenterand naar inwoners van Twenterand gegaan.

Energietransitie - In 2022 hebben gemeenten van het rijk een voorschot gekregen op de beschikbare rijksmiddelen voor de uitvoering van de taken uit het Klimaatakkoord. Twenterand heeft in 2022 aan extra rijksmiddelen voor uitvoeringskosten Klimaatakkoord € 241.562,- ontvangen. Voor de periode van 2023 tot 2030 zullen gemeenten structureel een (hogere) rijksbijdrage ontvangen. Deze middelen zijn bedoeld voor de opbouw van een gemeentelijke uitvoeringsorganisatie voor de uitvoering van klimaattaken.

Circulaire economie

De gemeente Twenterand werkt toe naar een circulaire economie in 2050. Als tussendoel streven we er naar om in 2030 50 procent minder primaire grondstoffen te gebruiken. Dit doen we o.a. door te blijven zoeken naar verbeteringen in de afvalinzameling, zoals het vergroten van het aantal afvalstromen op de milieustraat. Landelijke en externe ontwikkelingen zorgen voor nieuwe uitdagingen. Marktprijzen voor (secundaire) grondstoffen fluctueren en hebben negatieve en positieve invloeden.

Klimaatadaptatie - Het thema klimaatadaptatie wordt behandeld onder de doelenboom Openbare ruimte en verkeer.

Omgevingsbeleid - De thema's (energie, warmte en klimaatadaptatie) moeten een plek krijgen in het omgevingsbeleid van de gemeente. De ruimtelijke afwegingen die met de RES, klimaatadaptatie, bodem en water en andere opgaven samenhangen, vragen om democratische besluitvorming van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk. Uiteindelijk besluiten raads- en statenleden over de ruimtelijke consequenties van de Regionale Energie Strategie Twente via het Omgevingsbeleid en de

daarbij horende Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma's en Omgevingsplannen. Zie hiervoor de doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkelingen en VTH.

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doel: Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

Doel: De kwaliteit van de leefomgeving voor flora en fauna is behouden en verbeterd

Dit doel van het milieubeleid is het borgen van de juiste ecologische voorwaarden voor natuur en biodiversiteit.

Doel: Er is een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving voor mensen

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd (onderdeel agenda duurzaamheid 2018-2022)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- **Uitvoeren Ontwikkelprogramma Agenda Duurzaamheid 2018—2022**

Omschrijving

De Agenda Duurzaam Twenterand gaf de koers voor de thema's Circulaire economie, Energietransitie en Klimaatadaptatie met doelen, ambities en uitvoeringsmaatregelen. Uit de evaluatie moet blijken of de koers moet worden bijgesteld.

In oktober 2022 hebben de gemeenten via de VNG een brief van het ministerie EZK ontvangen met een doorkijk naar de te verwachten rijksmiddelen voor de komende jaren voor de opbouw van een gemeentelijke uitvoeringsorganisatie voor de taken uit het Klimaatakkoord.

In 2022 zijn 134 aanvragen voor subsidie uit het duurzaamheidsfonds ingediend. Binnen het subsidieplafond van € 200.000,- konden 67 aanvragen worden goedgekeurd. Er is vooral subsidie voor zonnepanelen en warmtepompen aangevraagd. Naar aanleiding van de eerste subsidieronde is de verordening duurzaamheidssubsidie aangepast, zodat vanaf 2023 het accent op isolatiemaatregelen en daarmee op energiebesparing komt te liggen

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen (onderdeel agenda Duurzaamheid 2018-2022)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- **Besparen energie in de huursector**

Omschrijving

In 2022 zijn de prestatie afspraken met Mijande vernieuwd vastgelegd. Mijande heeft op het gebied van de verduurzamings- en klimaatopgave haar ambitie uitgesproken en wil de verduurzaming van haar woningen intensiveren. De planning en de acties van Mijande Wonen en gemeente worden afgestemd op de gemeentelijke Warmtevisie.

Met Mijande en verschillende maatschappelijke partners is in 2022 samengewerkt in de voorbereiding van de aanpak energiearmoede (inzet SPUK gelden energiearmoede). In Twenterand woont zo'n 80% van deze doelgroep in huurwoningen. Door in te zetten op energiebesparing in de huursector wordt de energierekening van deze inwoners structureel verlaagd, terwijl er door een verlaging van de energiebehoefte ook een bijdrage wordt geleverd aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving.

- **Deelnemen Regionale Energie Strategie (RES) Twente**

- **Omschrijving**

- Wij sluiten aan bij de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) en de doelen van het Klimaatakkoord (in 2030: 49% CO₂-emissiereductie ten opzichte van 1990 en in 2050: minimaal 80-95% CO₂-emissiereductie). Het kabinet heeft de ambities voor CO₂-reductie verhoogd van -49% (Klimaatakkoord) naar -55%. De impact op de afspraken uit het klimaatakkoord van deze opgelegde aanscherping zijn onduidelijk.

- Voor de periode tot 2030 is de bijdrage van Twenterand aan de opwek hernieuwbare energie in Twente bepaald op maximaal 82 GWh, in te vullen met een flexibele energiemix. De voorkeursvolgorde voor de opwek van duurzame energie tot 2030 is : maximaal zon op daken, zon op (te ontwikkelen) zandwinplassen, windenergie.

- Grootschalige opwek van duurzame energie heeft een groot effect op het landschap en de leefomgeving. Voor zon op veld zijn de afgelopen jaren al projecten in onze gemeente gerealiseerd. In 2022 werd in Twenterand ongeveer 30 GWh aan hernieuwbare elektriciteit opgewekt, door zon op veld en zon op dak (Bron: factsheet Twentse Monitor Twenterand 2022 <https://energiestrategietwente.nl/twenterand>). We zoeken voor nieuwe grootschalige opwek van hernieuwbare energie in het buitengebied een goede plek, met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. De voorkeursvolgorde voor opwek hernieuwbare energie, participatie (procesparticipatie en lokaal eigendom /financiële participatie) is uitgewerkt in de aanpassing van het beleidskader duurzame energie. Het concept voor het nieuwe beleidskader is op 1 december 2022 ter inzage gelegd. Na verwerking van de ingekomen zienswijzen wordt het beleid aan de raad ter vaststelling aangeboden. Na vaststelling van het beleid moet de bijdrage aan de RES worden geborgd in ons omgevingsbeleid en uitvoeringsprogramma.

- In het zoekgebied Vriezenveen Zuidoost kan met participatie van inwoners en ondernemers een nieuw (energie)landschap ontstaan. Belangrijk is een eerlijke verdeling van de lusten en lasten. We werken daar samen met onze buurgemeenten, de provincie en in de RES Twente. In 2022 is als eerste fase van een langjarig traject in het ATT-gebiedsproces (Almelo, Tubbergen en Twenterand) een verkenning uitgevoerd. Er is een technische analyse uitgevoerd waarin is gekeken naar de technische mogelijkheden en belemmeringen voor windturbines, zoals woningen, gasleidingen en hoogspanningsmasten. Uit de technische analyse is duidelijk geworden dat er mogelijkheden zijn voor windenergie in het ATT-gebied. De inwoners in het ATT-gebied hebben hun zorgen geuit over de uitkomst van de technische analyse. Deze zorgen en andere reacties zijn vastgelegd in een participatieverslag. De resultaten uit dit verslag nemen we mee in het vervolgproces. In het gebied Vriezenveen Zuidoost zien wij ook kansen voor waterstof en andere opgaven in de gebiedsontwikkeling (zie smart energy hub) en verkennen we de mogelijkheden van duurzaam gas (groen gas/ biogas).

- In juni 2021 deed de Raad van State uitspraak die gevolgen heeft voor windparken in Nederland. Voor de nieuwe landelijke milieunormen voor windturbines loopt er een landelijke procedure Actieprogramma na uitspraak RvS over windturbines - Kenniscentrum InfoMil. De publicatie van het milieueffectrapport en de concept milieuregels worden - na vertraging - in het tweede kwartaal van 2023 verwacht. De verwachting is dat de nieuwe landelijke milieuregels niet eind 2023, maar begin 2024 in werking zullen treden. De toekomstige (nieuwe) landelijke normen moeten worden meegenomen in het gebiedsproces ATT.

- In 2022 hebben alle gemeenten in Overijssel brieven van de provincie ontvangen waarin de provincie meer regie op het onderwerp wind neemt. Met het Provinciaal Programma Energie (PPE) geeft de provincie aan hoe zij haar rol gaat invullen. Van alle gemeenten wordt gevraagd uiterlijk 1 juli 2023 windbeleid te hebben (zoekgebieden voor wind te hebben aangewezen).

- **Ontwikkelen project Energieloket 3.0**

- **Omschrijving**

- Het lokale Energieloket heeft een belangrijke rol in de uitvoering van de Warmtevisie. Via informatie en communicatie door het Energieloket en met de inzet van persoonlijk advies van de vrijwillige energiecoaches in Twenterand, stimuleren en ondersteunen we inwoners. Ons lokale Energieloket is verder ontwikkeld en in de nieuwe opzet werken we samen met zes gemeenten in west Twente.

Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Met deze samenwerking wordt capaciteit en kwaliteit in west Twente gebundeld en gewaarborgd, waar de inwoners van deze gemeente van zullen profiteren. In 2022 zijn twee nieuwe energiecoaches gevonden en deze zijn na een training volop aan de slag gegaan. De drie vrijwillige energiecoaches uit Twenterand hebben in 2022 128 adviezen aan huis geleverd. Door de sterk gestegen energieprijzen is het aantal aanvragen voor advies over energiebesparing en duurzaam wonen toegenomen.

Begin 2022 is in samenwerking met het bedrijf Winst uit je Woning BV gestart met een collectieve inkoopactie voor maatregelen om woningen te verduurzamen. De inschrijfperiode voor deze actie was van 10 mei tot en met 31 juli 2022. 737 Inwoners hebben interesse getoond in het treffen van een maatregel. Hiervan hebben 67 inwoners opdracht gegeven om een verduurzamingsmaatregel te treffen als onderdeel van deze actie.

- **Stimuleren Energie projecten**

- **Omschrijving**

Netcapaciteit - Door de energietransitie en de sterk toegenomen vraag naar elektriciteit zijn er problemen met het huidige elektriciteitsnet, vrijwel in heel Nederland (netcongestie). Nieuwe aanvragen voor transport bij grootzakelijke aansluitingen worden door Enexis voorlopig niet toegekend, maar komen op een wachtlijst. Er is afgesproken dat provincies, gemeenten, netbeheerders en rijk in 2022 starten met regionaal programmeren. Dit betekent een samenwerking en samen sturen op de (nodige investeringen in en oplossingen voor de) energie-infrastructuur in samenhang met gemeentelijke ruimtelijke ontwikkelingen voor wonen, bedrijven en mobiliteit. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/energiesysteem> In voorjaar 2023 moet een eerste Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (PMIEK) opgeleverd worden. Via dit PMIEK gaat de provincie mede richting geven aan de investeringsplannen van de netbeheerders. In 2022 hebben wij hiervoor bestuurlijk en ambtelijk deelgenomen aan zogenoemde sprintsessies in regio Twente en wordt er samen met de regionale netbeheerder Enexis gewerkt aan de uitbreiding van de capaciteit van het electriciteitsstation in Vroomshoop. Met deze uitbreiding is er echter nog steeds sprake van netcongestie voor het terugleveren van energie bij grootverbruikaansluitingen, omdat de capaciteit op het landelijke hoogspanningsnet van Tennet ook beperkt is.

Naast het vergroten van de netcapaciteit door de netbeheerders worden de mogelijkheden verkend voor het oprichten van een smart energy hub. In opdracht van zowel gemeente Twenterand als provincie Overijssel is hiervoor een procesregisseur aangesteld, die in kaart heeft gebracht welke kansen en mogelijkheden er liggen voor een smart energy hub. In theorie is er veel potentie voor een smart energy hub. Samen met deelnemende partijen bestaande uit verschillende organisaties waaronder provincie Overijssel, gemeente Twenterand, waterschap Vechtstromen en diverse bedrijven wordt gewerkt aan de vervolgstappen.

(Voorbereiden) stimuleren Zon op Dak - Voor 2030 wil Twenterand maximaal inzetten op het benutten van de mogelijkheden van Zon op Dak. Omdat er in de gemeente nog veel dakoppervlak is dat in theorie geschikt is voor zonne-energie, willen wij bedrijven actief benaderen. Het gaat vooral om grote (agrarische) bedrijfsdaken, soms in combinatie met de mogelijkheid van asbestsanering en voor participatie van inwoners. Binnen de huidige situatie van netcongestie zijn maatwerkoplossingen en slimme afstemming van vraag en aanbod nodig. In 2022 hebben we waar mogelijk ingespeeld op vragen van ondernemers om ondersteuning.

Stimuleren duurzaam gas - We stimuleren de productie van duurzaam gas (waterstof en groen gas / biogas). We verkennen de kansen voor biogas /groen gas samen met andere Twentse Plattelandsgemeenten in een groen gas coalitie en met Cogas in RES Twente verband. Uit een verkenning in 2022 lijkt een 'hub' van monomestvergisting op boerderijschaal in Weitemanslanden voor de productie van biogas/groengas kansrijk.

Regie ontwikkeling wind, i.c.m. smart energy hub - Vele ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid maken dat de energietransitie voor gemeenten een opgave is waarbij techniek, regelgeving en een speelveld met vele partners maken dat deze opgave complex is. Onze raad heeft vanwege het streven naar maximaal lokaal eigendom bij grootschalige duurzame energieprojecten, aangegeven regie te willen nemen en als gemeente lokaal (mede-)eigenaarschap te willen. Twenterand wil vanuit die verantwoordelijkheid voor lokaal eigendom, een stimulerende en initiërende rol innemen. De kansen die er in Twenterand zijn, moeten op hun haalbaarheid onderzocht worden en partijen (lokale samenwerkingspartners) waar nodig ondersteund en gestimuleerd. De aanwezigheid van een zoekgebied voor windenergie, een eigen zonnepark, een aantal grote

potentiële afnemers van duurzame energie en de aanwezigheid van water als grondstof voor waterstof, allemaal geografisch geconcentreerd binnen Twenterand, maken dat er kansen liggen om een start te maken om lokaal een forse stap te zetten in de energietransitie. Hiertoe zijn (incidentele) middelen benodigd om deze mogelijkheden te onderzoeken en te stimuleren. Om deze reden wordt voorgesteld om eenmalig € 500.000 beschikbaar te stellen om lokale initiatieven op het gebied (van opwekking) van duurzame energie te stimuleren en te initiëren.

- **Uitvoeren Warmtevisie**

Omschrijving

Uiteindelijk moeten in 2050 alle woningen en gebouwen in de gemeente van het aardgas af zijn. Als eerste bescheiden stap tot 2030 zetten we in op isoleren en energie besparen, met aandacht voor ventileren. Op dit moment zijn voor onze gemeente als alternatief voor aardgas vooral individuele oplossingen zoals warmtepompen en (hybride) oplossingen in beeld. Het uitgangspunt is 'haalbaar en betaalbaar' en daar willen we ook ons duurzaamheidsfonds voor inzetten, naast landelijke regelingen. Het uitgangspunt voor de uitvoering is dat we samen met inwoners aan de slag gaan en actief op zoek gaan naar kansrijke gebieden en initiatieven in de gemeente. In de uitvoering hebben we aandacht voor energie-armoede.

Ter uitvoering van de warmtevisie is in 2022 een collectieve inkoopactie georganiseerd voor energiebesparende maatregelen, zoals woningsisolatie en warmtepompen. Daarnaast is de duurzaamheidssubsidie opengesteld, waarbij inwoners subsidie konden aanvragen voor de financiering van isolatiemaatregelen aan hun woning, het plaatsen van een warmtepompen en zonnepanelen. Voor inwoners die te maken hebben met energiearmoede heeft Twenterand een specifieke uitkering van € 810.267,- ontvangen. Deze middelen zijn bedoeld om energiebesparing te realiseren bij inwoners die onder deze doelgroep vallen. Voor een goede besteding van deze middelen is in 2022, samen met maatschappelijke partners, gestart met het opstellen van een plan van aanpak.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Waardevolle natuur/biodiversiteit en ecologische functies zijn beschermd en behouden

Wat hebben we daarvoor gedaan

- **Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen**

Omschrijving

In 2022 zou de ruimtelijke procedure van de Provincie voor de externe maatregelen van de Engbertsdijkvenen verder vorm krijgen. Dit Provinciaal inpassingsplan (PIP) is aangehouden door de Raad van state, omdat er een nader Milieueffectrapportage (MER) benodigd is. Voor ontwikkelingen rondom toerisme bij Engbertsdijkvenen, zie programma Economie en vrijetijdsbesteding.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval (onderdeel Agenda duurzaamheid 2018-2022)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- **Inzamelen van huishoudelijk afval**

Omschrijving

In 2022 is een gelijk aantal kilogram restafval ingezameld ten opzicht van 2021, namelijk 75 kg restafval per inwoner. Het scheidingspercentage bedraagt 84% op basis van de totale inzameling van afval- en grondstoffenstromen.

In 2022 is er begonnen met het inventariseren van de locaties voor het plaatsen van ondergrondse verzamelcontainers in de kernen Vroomshoop, Westerhaar en Den Ham. Maar deze zijn nog niet overgegaan tot realisatie. Wel is er een ondergrondse glascontainer geplaatst in Geerdijk. In de Pollen is besloten momenteel geen ondergrondse glascontainer te plaatsen, omdat de huidige glascontainers op een goede locatie staan en hier in de nabijheid het technisch niet mogelijk is om deze ondergronds te maken in verband met kabels en leidingen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Uitvoering VTH voor milieutaken volgens het uitvoeringsprogramma

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Coördineren taken tussen gemeente en ODT door accountmanager

Omschrijving

We nemen deel aan een provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. We zijn namelijk naast de taken Toezicht en Handhaving nu ook wettelijk verplicht om een risicoanalyse voor de taak Vergunningverlening uit te voeren. Het provinciaal traject wordt gevolgd om daarmee kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren. Het model/programma is inmiddels gebouwd en is deels gevuld met de praktijkgegevens via expertsessies. Dit loopt door in 2023. De verwachting is dat de Risicomodule eind 2023 - voor inwerkingtreding van de Omgevingswet operationeel is.

Op 8 november 2022 is het lokaal geluidbeleid aangepast door het toevoegen van een afwijkingsbevoegdheid. Er is in 2022 vanuit verschillende disciplines samengewerkt aan het opstellen van een Visie bodem en ondergrond, die als bouwsteen voor het omgevingsbeleid kan worden gebruikt.

Om te voldoen aan de wettelijke verplichting voor weg geluid is in 2022 een Saneringsprogramma wegverkeerslawaai Oosteinde - Almelseweg opgesteld. Voor deze sanering is subsidie van het rijk beschikbaar.

In 2022 is aandacht besteed aan de Energielabel C verplichting voor kantoren per 1 januari 2023. Er zijn 51 kantooreigenaren schriftelijk geïnformeerd en gewezen op hun verplichtingen. Eind 2022 bleken 24 van de 51 nu label C, B of A (1+ of hoger)) te hebben.

Bedrijven hebben de plicht om energiebesparende maatregelen te treffen die binnen vijf jaar zijn terug te verdienen. Dit is de energiebesparingsplicht. De taken op dit gebied zijn belegd bij de omgevingsdienst Twente.

De gemeente Twenterand is in ontwikkeling. Dat is te merken op meerdere fronten. Met name waar het gaat om bestemmingsplannen en een toename in nieuwbouwprojecten, zowel wat wonen betreft als aan het aantal nieuwgevestigde bedrijven. Keerzijde is dat er ook meer adviesopdrachten aan de ODT zijn voorgelegd in relatie tot milieuaspecten: bodem (PFAS), geluid en bijvoorbeeld lucht (stikstof en fijnstof). Meer woningen en bedrijven betekent ook meer controles en meer vergunningen/meldingen. Dat heeft ertoe geleid er meer opdrachten zijn voorgelegd aan de ODT dan vooraf was voorzien. Over het meerwerk in 2022 ontvangt de gemeente Twenterand een naheffing van de ODT.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Ongezonde situaties saneren (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, EV, geur, licht en gezondheid)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Asbestsanering

Omschrijving

In het Coalitieakkoord is als ambitie opgenomen dat in 2018-2022 70% van de asbestsanering wordt gerealiseerd. Deze doelstelling is niet behaald door het wegvallen van de landelijke verplichting. Tijdens de vergadering over de programmabegroting 2023 is besloten door de raad om het resterende budget voor asbestsanering over te hevelen naar de duurzaamheidssubsidie, om inwoners te helpen met isolatiemaatregelen. Wel blijft het gratis storten tot 35 m² bij het afvalbrengpunt voor particulieren mogelijk. Bureau Asbest Sanering (BAS) is voor een belangrijk deel ingezet bij gebiedsontwikkeling zoals het project de 'Oale bouw' te Westerhaar Vriezenveensewijk voor asbest in de bodem.

Beleidsdocumenten

Klimaatakkoord
Klimaatakkoord gebouwde omgeving

Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval						
Kg restafval per inwoner*	75	75	81	73	76	Waarstaatjegemeente.nl / grondstoffenmonitor
Scheidingspercentage afval**	84	85	84	84	83	grondstoffenmonitor
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.						
% Hernieuwbare energie****	nrb	nrb	13,1/ 19,2 ***	10,5/ 17,0****	8,7/ 13,9 ***	Klimaatmonitor.databank.nl
Totaal bekend energiegebruik (TJ)	nrb	nrb	2298	2356	2498	Klimaatmonitor.databank.nl
Ongezonde situaties saneren						
m2 asbestverdachte daken*****	nrb	43 ha	44 ha	47 ha	49 ha	Reedaar
Indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH						
Realiseren Uitvoeringsprogramma	123	100%	70%	63% *****		eigen gegevens
aantal controles bedrijven met aandacht op energemaatregelen	160	30	65	87		eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	22	19	30	1		eigen gegevens

* ambitie 30kg restafval in 2025

** doelstelling 90% in 2025

*** hernieuwbare energie inclusief toedeling vanuit Twence

**** streven naar 20% duurzame opwek in 2020, energieneutraal in 2050

***** 70% (van alle daken (56ha) gesaneerd in 2022 (coalitieakkoord). 2019: 16%

***** milieuvergunningverlening: 83%, milieutoezicht: 43 %

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

Doelenboom

Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk vastgoed en VTH | 2022

Inhoudelijk perspectief

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet en de daarbij horende processen in werking. Om voldoende voorbereid te zijn, is in 2022 en wordt in 2023 intensief gewerkt aan de veranderingen.

In december 2021 is de Omgevingsvisie vastgesteld door de gemeenteraad.

Voorbereiden en ontwikkelen fysieke projecten

In 2022 is een deel van de inbreidingslocatie Mozaiek afgerond. Ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de centrumontwikkelingen Vriezenveen en Vroomshoop Oost en tal van andere initiatieven hebben grote inzet van onze organisatie gevraagd.

Strategie Gemeentelijk vastgoed

In 2022 heeft de gemeente gewerkt aan het onderhouden en verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. De verduurzaming van het gemeentehuis is in 2022 gestart. Ook zijn er voorbereidingen getroffen om in 2023 te kunnen starten met de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed.

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doel: Leefbaardere kernen en buitengebied

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een

dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit is ontwikkeld en is gehandhaafd. Bestaande woningvoorraad is verbeterd en doorstroming naar passende woning is bevorderd.

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Voldoende en meer passende vestigings- en expansiemogelijkheden voor lokale bedrijven

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Gemeentelijk vastgoed dient bij te dragen aan het realiseren van de maatschappelijke en ruimtelijke beleidsdoelen

Wat hebben we bereikt

Subdoel: In stand houden van de kwaliteit van het gemeentelijk vastgoed

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Dashboard voor portefeuillemanagement

Omschrijving

De ontwikkeling van een dashboard voor portefeuillemanagement is een waardevol instrument voor sturing en het borgen van controle op het vastgoed. In 2022 is een programma aangeschaft en gestart met het invoeren van gegevens over ons vastgoed. In 2023 moet dit programma operationeel worden.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Middels portefeuillesturing zorgen voor een toekomstgerichte en duurzame vastgoedportefeuille met oog voor de maatschappelijke vraag en financiële stabiliteit

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Opstellen en uitvoeren verhuurbeleid

Omschrijving

De eisen van transparantie en consistentie maken een duidelijke scheiding wenselijk tussen huur (kosten voor de exploitant) en subsidie (opbrengsten voor de exploitant). In 2022 is gestart met de voorbereidingen voor het verhuurbeleid. Er is gestart met het opzetten van een dashboard voor portefeuillemanagement en er is een begin gemaakt met de Sectorale Routekaart.

Naar aanleiding van de motie over het Middendorpshuis is voor dit pand in beeld gebracht wat de gevolgen zijn van de kostprijsdekkende huur voor de toekomstmogelijkheden van het pand. In 2023 wordt hierover terugkoppeling gegeven aan de raad.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Opstellen en uitvoeren routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Omschrijving

Bij het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed lag voor 2022 de prioriteit bij het verduurzamen van het gemeentehuis. Met deze verduurzaming is gestart en deze is nog in volle gang.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Versnellen woningbouw en zorgen voor een kwalitatief woningbouwprogramma met bijzondere aandacht voor doelgroepen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- **Opzetten/uitvoeren woonwagengebeleid**
Omschrijving
 In 2022 is het Verhuurbeleid woonwagengebeleid en Woonwagengebeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Verder zijn de voorbereidingen getroffen voor het inschrijfsysteem wachtlijst standplaatsen en is er onderzoek gedaan naar de mogelijke locaties voor woonwagens.
- **Prestatieafspraken Mijnde Wonen**
Omschrijving
 In 2022 is de uitvoeringsagenda 2021-2022 geëvalueerd en is er een nieuwe uitvoeringsagenda 2023-2024 vastgesteld.
- **Woningbouwversnelling**
Omschrijving
 In 2022 is er een Woondeal gesloten tussen het rijk provincie en gemeenten. Tevens is het besluit genomen in Vriezenveen een perceel aan de Garvesingel aan te kopen ten behoeve van woningbouw.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Invoering Omgevingswet

Wat hebben we daarvoor gedaan

- **Uitvoeren ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet**
Omschrijving
 In 2022 zijn we ervan uitgegaan dat de Omgevingswet en de Wet Kwaliteit Borging voor het bouwen in 2023 zouden worden ingevoerd. Daarom hebben we in 2022 veel tijd gestoken in het aanpassen van de werkprocessen bij Team Omgeving. Dit is nodig geweest omdat onder de Omgevingswet andere wettelijke termijnen gelden. Hierdoor zal meer tijd en aandacht besteed (moeten) worden aan initiatieven in de fase voorafgaand aan processen waarvoor een wettelijke termijn zal gaan gelden. In 2023 worden processen en formats verder uitgewerkt en geoptimaliseerd.
 In 2022 is ook een start gemaakt met het bouwen van het Omgevingsplan. Dit plan is een uitwerking van de Omgevingsvisie. In de visie bepalen we hoe het leefgebied van Twenterand wordt ontwikkeld en beschermd. In het Omgevingsplan stellen we de regels op voor de fysieke leefomgeving. Dit gaan we de komende jaren doen in vier fasen. We beginnen met het onderdeel Wonen omdat dit de grootste omvang heeft voor onze leefomgeving.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit wordt ontwikkeld en is gehandhaafd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- **Centrumvisie Vriezenveen en Centrumontwikkeling Vroomshoop**
Omschrijving
 Centrumvisie Vriezenveen
 De Centrumvisie Vriezenveen is vastgesteld. Ter voorbereiding op de uitvoering van de centrumvisie

is de conclusie dat de wensen vele malen groter zijn, dan het op dit moment beschikbare budget. Het is van belang dat de gewenste werkzaamheden en aanpassingen in het centrum van Vriezenveen gefaseerd uitgevoerd kunnen worden, zonder dat er in de toekomst een kapitaalvernietiging plaatsvindt van werk welke bijvoorbeeld in het voorgaande jaar al is gerealiseerd. Bij voorkeur worden ook werkzaamheden uitgevoerd aansluitend aan onderhoud in het centrum. In de vorm van een offerte heeft ons adviesbureau hiervoor een plan van aanpak gemaakt om te komen tot een uitvoeringsplan. Dit plan wordt in 2023 opgesteld en planning is aan onderdelen ook direct uitvoering te kunnen geven. In 2022 is de dorpsmanager aangesteld welke een als linking-pin tussen de ondernemers en gemeente moet werken in dit proces.

Centrumvisie Vroomshoop

Voor de centrumontwikkeling Vroomshoop is de verplaatsing onderzocht van winkelcentrum Linderflief naar de locatie van de voormalige Kennedyschool in Vroomshoop. Het doel is om een compleet en compact winkelgebied te realiseren voor de kern van Vroomshoop. Het college heeft het besluit genomen om niet mee te werken aan de verplaatsing van het winkelcentrum. Er is op de locatie van de voormalige Kennedyschool onvoldoende omvang voor een 1-op-1 verplaatsing. Bovendien leidt een verplaatsing niet tot een compacter winkelgebied. Daar komt bij dat het huidige winkelcentrum nog prima functioneert.

Beleidsdocumenten

Beleidskader gemeentelijk vastgoed
Regionale woonagenda Twente
Woondeal Twente

Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Voldoende en passende woningen						
Aantal opgeleverde woningen	1026*	940	844	773	673	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	2	8	8	15	12	25 leningen in totaal beschikbaar vanaf eind 2019
Aantal Blijversleningen	0	0	0	0	0-	10 leningen in totaal beschikbaar
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH						
Aantal van rechtswege verleende vergunningen	0	2	0	1		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	5	4	4	3		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	0	0	0	3		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	0	0	0	0		Eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	18	12	26	26		Eigen gegevens
Ontwikkelen bestemmingsplannen	10	5	10	12		Eigen gegevens

* in 2018 zijn vergunningen verleend voor de bouw van ruim 130 woningen, in 2019: 48, in 2020: 71, in 2021:96, in 2022: 86

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Ruimte

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
<i>Doelenboom openbare orde en veiligheid</i>				
Lasten	2.398.263	2.459.892	2.532.119	0
Baten	-36.002	0	0	-75.000
Saldo van baten en lasten	2.362.261	2.459.892	2.532.119	-75.000
<i>Doelenboom openbare ruimte en verkeer</i>				
Lasten	12.217.601	13.390.724	15.113.786	0
Baten	-6.185.279	-6.348.043	-6.001.043	-74.000
Saldo van baten en lasten	6.032.322	7.042.681	9.112.743	-74.000
<i>Doelenboom duurzaamheid, milieu en VTH</i>				
Lasten	5.072.595	3.750.823	7.264.787	950
Baten	-4.254.959	-3.024.715	-3.024.715	0
Saldo van baten en lasten	817.636	726.108	4.240.072	950
<i>Doelenboom bouwen, wonen, ruimt. ontw. en VTH</i>				
Lasten	6.933.545	10.351.990	6.693.903	72.977
Baten	-5.323.887	-8.185.170	-5.299.662	-415.702
Saldo van baten en lasten	1.609.657	2.166.820	1.394.241	-342.725
Totaal programma lasten	26.622.004	29.953.429	31.604.595	73.927
Totaal programma baten	-15.800.128	-17.557.928	-14.325.420	-564.702
Totaal saldo van baten en lasten	10.821.876	12.395.501	17.279.175	-490.775
Mutaties reserves db openbare orde en veiligheid	0	0	0	0
Mutaties reserves db openbare ruimte en verkeer	1.066.834	-690.892	1.012	0
Mutaties reserves db duurzaamheid, milieu en VTH	73.505	19.500	225.000	-950
Mutaties reserves db bouwen, wonen, ruimt.ontw, VTH	414.969	90.000	-75.000	-69.602
Totaal mutatie reserves *	1.555.308	-581.392	151.012	-70.552
Geraamd resultaat	12.377.184	11.814.109	17.430.187	-561.327
<i>gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten</i>	-1.573.625			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma 'ruimte' is € 1.573.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

Openbare orde en veiligheid

- Het product brandweer laat een voordeel zien van € 75.000. Dit komt door de restitutie van het voordelig resultaat van de jaarrekening van de Veiligheidsregio over 2021.

Openbare ruimte en verkeer

- Op het product 'wegen' is sprake van een voordeel van € 295.000. Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door een voordeel op de kapitaallasten. Investerings zijn later (of nog niet) uitgevoerd. In het jaar van investering wordt nog geen kapitaallast geboekt, deze zijn (als het kredieten van 2021 of ouder zijn) wel geraamd.
- Op openbare verlichting zijn de kapitaallasten € 24.000 lager dan geraamd doordat investeringen

wat achter lopen bij de raming. Dit komt in 2023.

- Het product 'bruggen' sluit met een voordelig saldo van € 277.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het meerjarig onderhoud lager is dan begroot. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Werken zijn verschoven naar 2023.
- Het product 'verkeer en vervoer' sluit met een voordelig saldo van € 121.000. Er is een afrekening van een subsidie ontvangen van de provincie over 2021 (€ 56.000). Dit was niet geraamd en is dus een eenmalig voordeel. Daarnaast zijn de kosten Regio Twente t.b.v. 'verkeer en vervoer' € 65.000 lager dan geraamd. In 2023 is de raming bijgesteld.
- Het onderhoud aan damwanden en beschoeiingen is in 2022 niet uitgevoerd. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 55.000. Dit voordeel wordt voor 50% uit riool gedekt (wordt verrekend met de voorziening).
- Het product riool eindigt met een voordeel van € 708.000. Conform kadernota sluit het product riool met een voordeel van € 200.000, er wordt dan ook € 508.000 in de voorziening gestort. Dit voordeel heeft verschillende oorzaken. De kapitaallasten zijn € 163.000 lager dan geraamd. Dit komt voor het grootste gedeelte doordat investeringen nog niet uitgevoerd zijn (dus kapitaallasten wel geraamd, maar werkelijk nog geen kosten). Er is een aantal investeringen doorgeschoven naar 2023 en verder. Hier is in het nieuwe GRP 2019-2023 rekening mee gehouden. Deze uitgaven (en dus ook de onttrekking uit de voorziening) komen dus later. Daarnaast zijn de inkomsten rioolrechten € 141.000 hoger dan geraamd en zijn er minder kosten, bv. onderhoud, inspectiekosten en kwijschelding geweest van ongeveer € 131.000.
- Het voordeel op het product 'begraafplaatsen' is € 216.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat er meer is ontvangen aan begrafenisrechten dan geraamd. Dit komt, net als in 2021, door het feit dat er meer mensen zijn overleden en dat er behoorlijk wat grafrechten zijn verlengd c.q. omgezet naar eeuwigdurend recht. Hiermee is geen rekening gehouden in de begroting. Er is een bedrag van € 220.000 in de reserve begraafplaatsen gestort, waardoor het product, conform de begroting, sluit op een saldo van € 125.000.

Duurzaamheid, milieu en VTH

- Het product 'huisvuil' laat een voordeel zien van € 357.000 t.o.v. de begroting. De verklaring voor dit bedrag is:
 - Er is een hoger dividend van ROVA ontvangen; € 100.000 komt ten gunste van de gewone dienst, het meerdere van € 28.000 komt ten gunste van het product 'huisvuil'. Hier is in de begroting geen rekening mee gehouden.
 - Aan de kostenkant zien we lagere kosten Rova van € 207.000 door minder kosten inzameling textiel en oud papier en meer vergoedingen voor afval. Door deze lagere kosten is er ook sprake van een lagere toerekening van btw aan het product 'huisvuil' van € 59.000
 - De opbrengst van de pmd inzameling is € 107.000 hoger dan geraamd. Er is meer pmd ingezameld en er is een afrekening van 2020 geboekt in 2022 van € 57.000 als ontvangst. Per saldo wordt er een bedrag gestort in de voorziening afval van € 324.243 (was onttrekking geraamd van € 40.000). Hierdoor stijgt de voorziening in 2022 naar € 993.204.
 - De kosten van de ODT zijn overschreden met € 170.000. Er is een afrekening van de ODT over 2022 opgenomen als nog te betalen, omdat we meer producten hebben afgenomen dan waarvoor we betalen. Dit gaat om een bedrag van € 135.000.
 - Het product 'milieubeheer' laat een voordelig saldo zien van € 100.000. Dit bedrag wordt verrekend met de reserve duurzaamheid, duurzaamheidsfonds en asbest.

Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling

- Er is in 2022 een decentralisatie uitkering omgevingswet en wet kwaliteitsborging ontvangen van € 415.000. Dit bedrag is verrekend met de reserve omgevingswet.
- In 2022 zijn meer leges RO en omgevingswet ontvangen (totaal € 97.000). Daar tegenover staan hogere kosten bestemmingsplan van Zuidmaten en de Aldi (advocaatkosten), die niet voorzien waren (€ 32.000).
- Het product 'grondbedrijf' laat een voordeel zien van € 71.800. Het resultaat van de complexen is toegevoegd aan de reserve grondbedrijf.